

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

10. Responsio quaedam Neotericorum refellitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

voluntatis videlicet & actionis, qua ipsum agere & velle donatur, & non tantum volendi agendique possibilitas; in divinis eloquiis manifestum etiam Pelagius manifeste feratur, sed tam diu contra se posse non operari impudentissimo putare, sed dolore saluberrimo aperiat. Et nonnulli interpolatis cum iterum Pelagii sententiam retulisset, quod ab illo manifestissimo suo dogmate non recederet omnino, ubi tria illa constituit, possibilitatem, voluntatem & actionem, & solam possibilitatem em diceret divino semper adjuvari auxilio; voluntatem autem & actionem nullo Dei adiutorio excludi invidere, hoc vero auxilium esse legem etque doctrinam, impietatem condemnando subtextit: Hac ergo pro meo capto intelligere potest in Pelagii scriptis, quando nominat gratiam. Videtur autem quod quia ista sententia, ignorantes Dei iustitiam suam volunt constituisse, & longe ab illa sunt, que nobis ex Deo est, non ex nobis ex Deo est, non ex nobis, quam in scripturis sanctis maxime Cassianus adversere atque cognoscere debuerunt. Rectissime omnino iustitiam, hoc est, opus iustum, quod tali possibilitatis adiutorio comparatur, esse dicit ex nobis non ex Deo. Cum enim non sit iustitia posse velle vel facere, quocumque tandem & qualicumque gratia adiutorio possibilitas ista voluntatis & actionis adjuvetur, sed ipsum velle & facere sit iustitia. Hoc autem impossibile est ut per quodcumque possibilitatis adiutorium habeatur. Donet enim posse non velle, donat facere posse non facere: ipsum vero velle & facere in quo & Pelagio & Augustino consistente iustitia est ab arbitrii libertate, possibilitatem & adiutorium in opus rapiente donatur. Unde verissime propriissimeque iustitia hominis, iustitia humana, meritum humanum, phrasibus Augustini nuncupari debet. Non quasi non esset excellentioris dignitatis operatio, in quam gratia simul influit, quam si voluntas eam sola produceret, verum quia non adiutorii divini, sed voluntatis humanae est, quod ipsum adiutorium ad influendum applicetur,

quantumvis & ipsi applicatio non sine possibilitatis adiutorio fieri queat. Hanc ergo gratia confessionem postulat a Pelagio, qua non tantum posse sed etiam velle & agere largiatur, qua tunc tantum quando volumus & agimus, praesto sunt, ipsosque terminos possibilitatis & voluntatis explicans, ut idem quod posse & velle significet. Quapropter quantum, inquit, attinet ad istam de divina gratia & adiutorio questionem, tria ista, qua aperte solum distinxit attendatis, posse, velle, esse, id est, possibilitatem, voluntatem, actionem. Si ergo consenserit nobis non solum possibilitatem in homine, etiam si nec velit, nec agat bene, sed ipsam quoque voluntatem & actionem, id est ut bene velimus, & bene agamus, que non sunt in homine, nisi quando bene vult & bene agit, si, ut dixi, consenserit, etiam ipsam voluntatem & actionem divinitus adjuvari, ut sine illo adiutorio nihil bene velimus & agamus; eamque esse gratiam Dei per Iesum Christum Dominum nostrum, in qua nos sua, non nostra iustitia iustos facit, ut ea sit vera nostra iustitia, hoc est opus iustitiae qua nobis ab illo est, nihil de adiutorio gratiae Dei quantum arbitror, inter nos controversia remanebit. Quibus verbis nihil compendiosius, libratius, veroque sensu plenius ab Augustino dici potuit. Nam & quid sit possibilitas & voluntas perspicue explicat; & duplicem possibilitatem profundissime insinuat, unam quae adest non solum quando non volumus, sed etiam quando volumus & operamur; alteram quae non nisi quando volumus praesto est, quam infra accurate tradituri sumus; & ipsam voluntatem, hoc est, velle adjuvandum esse, hoc est, ut alibi frequenter dicit, esse donandum ut velit: & sine tali adiutorio nullum omnino opus bonum posse fieri; & hoc esse medicinale illud adiutorium quod nobis Salvator attulit; & opus huius adiutorii esse decantatam illam a Scripturis Apostolicis iustitiam Dei, hoc est, opus iustitiae quod nobis largitur Deus, quibus nihil sublimius, & plenius, & accuratius dici potuit.

CAPVT DECIMVM.

Responso quaedam Neotericorum refellitur.

SCIO, quid responso medicentur Neoterici, Augustinum adversus Pelagianos agere, qui possibilitatem naturalem voluntatis lege doctrinaque juvari statuebant. Unde sequebatur, non juvari voluntatem & actionem, sed tantummodo potestatem. Itaque sibi cum illis nihil negotii esse, qui gratiam voluntatis internam, voluntatis & actionis adiutricem asserant.

Sed ipsi doctrinam Augustini non satis accurate lance ponderarunt. Quod si fecissent, forsitan animadvertissent: primo, distinctos errores esse, pari censura damnandos, fideique sinceritate respuendos, quod adiutorium gratiae medicinalis sit lex atque doctrina, & quod

qualecumque tandem sit istud Christi adiutorium per illud non nisi voluntatis & actionis possibilitas adjuvetur. Horum primus crassior pluribusque notior est, alter occulta virulentia pessilienter. Quippe Iemi Pelagianam harelum, ut infra dicturi sumus, iste peperit, & per multa saecula vix a fidelium opinionibus depelli potuit. Itaque non quia primum errorem aliquis respuit, ideo statim liber est a secundo. Quapropter recte fortassis dicunt, se aliud adiutorium gratiae quam Pelagianos necessarium constituisse: at verò qualecumque tandem asserit, hoc aliud esse quam possibilitatis auxilium, nulla vi quantumcumque limatae disputationis offendant, quamdiu appli-

applicacionem ejus ad influendum in ista in-
differētis libertatis dominativa potestate con-
sistunt. Non enim existimandum est solam le-
gem atque doctrinam esse possibilitatis adjuto-
rium. Est etiam exemplum Christi, est remissio
peccatorum, est cuiuslibet artis, & vitii, & vir-
tutis habitus possibilitatis adjutorium, non
vini, imò verò perfectius quam scientia vel
doctrina; plus enim adjuvant possibilitatem,
hoc est, perfectius complement solam potestatem
voluntatis ad operandum, & imbecillius ad
actiones efficiendas voluntatem rapiunt, &
magis eorum influxus in voluntatis arbitrio
relinquitur (quae omnia sunt adjutorij possi-
bilitatis argumenta) quam rei diligendae fa-
ciendaeque scientia. Audi hac de re præclare

*Lib. 2. de
pecc. merit.
4. 17.*

Lib. 2.

Augustinum: Tanto quidque vehementius volu-
mus, quanto certius quam bonum sit normamus, eoque
delectamur ardentius. Vnde non solum infirmi-
tatem concupiscentiae, sed & ignorantiam veri-
tatis vitium esse statuit, quod impedit voluntatem
ne moveatur ad faciendum opus bonum, vel ab opere
malo abstinendum. Vbi perspicuum est certam
scientiam boni vehementer ad agendum bo-
num impellere. Hinc est enim quod ubi est
certa scientia veritatis, crebro voluntas ad
agendum vel abstinendum etiam invita stimu-
latur, ut in synderesi perspicuum est. Denique
scientia non minus, aut fortasse magis in actum
influit, quam illi indeliberati voluntatis motus,
quos Neoterici divinae gratiae adjutorium
arbitrantur. Denique Pelagiani non minus
quam Neoterici tales motus indeliberatos bonos
sub gratia contemplationis universi, do-
ctrinae, iustitiae, exhortationisque complexi
sunt; quibus autem pulsantibus illi ex corde
profliebant. Qua de re multa diximus in
recessione dogmatum erroris Pelagiani. Vnde

*Vide lib. 2.
de heresi Pe-
lag. c. 4. & 5.*

*Lib. de grat.
Christi c. 10.*

voluntatem nostram sapientia revelatione præ-
miorumque sollicitatione succendi, & in Dei deside-
riam suscitari fatebantur. Nam sive motus
illos à Deo cordibus inferi præsentis sapientiae
revelatione & promissione decernerent, sive
auribus & mente per istam gratiam pulsata,
ulterius naturaliter è corde proficisci, saltem
eastenus eorum causam Deum adjuvantem esse
sentiebant. Nec tamen unquam Augustinus
ab ipsis propterea invidiam negati adjutorij
voluntatis & actionis removit, nec ipsimet à
se removendam esse judicaverunt. Nam istos
motus ita plene sub arbitrii potestate colloca-
bant, ut Iulianus, renitente licet Augustino,
etiam de malis, nedum de bonis, motibus
palam diceret, *sufficit homo ingenitè sibi motibus*

*Lib. 5. con-
tra Iulianum
capitulum 10.*

dare leges. De qua ingenti potestate libertatis in
Pelagiana opinione loco citato plura diximus.
Hanc ergo mentem Pelagianorum cum
perspectam haberet Augustinus, quod quic-
quid motuum vel Deus vel diabolus in vo-
luntate suscitaret, isti dominativae voluntatis
potestati subderent, usque adeo ut contra ser-
vitutem gratiamque potentissimam ab Au-
gustino prædicatam palam assererent, homi-
nem non posse vel in peccatum à quoquam impelli,
vel à peccato abstracti voluntate captiva: quam non

*Lib. 7. oper.
imperf. fol.
12.*

*A posse capi, inquit Iulianus, si dedit ipsa noluerit,
testatur fortitudo: cum inquam hanc sententiam
eorum esse sciret, non fuit sollicitus, utrum
gratiam legis atque doctrinae, sive revelatio-
nem sapientiae, sive exemplum Christi, sive
remissionem peccatorum, sive habitus bonorum,
sive successiones ac desideria voluntatis affer-
rent; sed generalissimè prophanum eorum
dogma, quo solum possibilitatem adjuvari
gratia censebant, ubicumque vel qualemcum-
que ponerent gratiam, velut exploratum er-
rorem Scripturisque contrarium jugulari: Possi-
bile, esse, id est, inquit Augustinus, possibilita-
tem, voluntatem, actionem tantà sublevari, ac cora-
vit distinguere, ut quandocumque legimus vel audi-
mus divina gratia adjutorium, ut à malo declinamus,
bonumque faciamus SINE LEGE ATQUE
DOCTRINA sive VELLIBET eam
constituat, sciamus quid loquitur, nec erremus aliter
eum intelligendo quam sentit, scire quippe debemus,
quod nec voluntatem nostram, nec actionem divinam
adjuvari credit auxilio, sed solum possibilitatem vo-
luntatis atque operis. Et multo inferius quod-
libet adjutorium solius possibilitatis oppug-
nant: Venire posse, inquit, in natura potest Pe-
lagius, vel etiam ut modo dicere cepit in gratia
QVALEMLIBET eam sentiat, qua ipsa, ut
dicitur, possibilitas adjuvatur. Quod mox Evan-
gelicis Christi verbis repugnare docet. Ecce
VBILIBET constituit gratiam, QVA-
LEMLIBET sentiat, si sola possibilitas vo-
luntatis & actionis adjuvetur, Pelagianus
error est, à sana videlicet, ut ante dixit, do-
ctrina alienus, ab Apostolica doctrina dissen-
taneus.*

B Et verò si status disputationis istius exactè
trutinaretur, necesse prolixum erat, ut errorem
istum tunc temporis generalissimè, quam-
cumque Pelagius tueretur possibilitatis gra-
tiam, jugulari. Quamvis enim in gratiam
legis pierumque magis propendere videretur,
non satis tamen certum erat Augustino quam
gratiam tam vario magnificorum verborum
strepitu Pelagius tunc defenderet, cum nunc
legem, nunc doctrinam, nunc sapientiae reve-
lationem, nunc exemplum Christi, nunc
peccati remissionem, nunc voluntatum suc-
cessionem, nunc desideria à Deo suscitata
celebraret. Fatetur hanc suam incertitudi-
nem passim toto libro Augustinus, illisque
in primis locis, ubi QVALEMLIBET ejus
gratiam & VBILIBET constitutam op-
pugnabat. Hinc autem naturalem possibilitatem
quod adjuvari Dei gratia proficetur, non est hinc
apertum vel quam dicat gratiam, vel quatenus ea
naturam sentiat adjuvari. Quamquam verissi-
milis concludat esse legem atque doctrinam.
Hinc similiter alio ejusdem libri loco, cum
ostendere veller gratiam ex Pelagii dogmate
D secundum merita dari, propter eandem in-
certitudinem errorem istum QVALEMLIBET
& QVALEMLIBET istam gratiam
sentiret esse, condemnat. Nempe, in-
quit, manifestum est, cum dicere gratiam se-
cundum merita dari, QVALEMLIBET eam,
vel

*Lib. de
Christi*

*Lib. de
Christi*

*Lib. de
Christi*

